

Ulat sa Kagubatan at buhay-ilang ng Bayan ng Patnanungan

Magmula pa noong 1999, ang mga mag-aaral ng biyolohiya buhat pa sa UPLB at Oxford University sa Ingglaterra ay nagsasagawa ng mga pag-aaral sa kagubatan at buhay-ilang ng buong Kapuluan ng Polillo kasabay ng Polillo Ecology Stewardship Programme (Programa sa Pangangasiwa ng Ekolohiya ng Polillo) na pinangungunahan ni Vicente Yngente. Ang mga sumusunod na kaalaman ay ang kinalabasan ng maikling pagbisita sa Patnanungan noong Setyembre 2001 kaya inaasahan namin na maging makabuluhan sa bawat mamamayan ng inyong bayan:

Background

Sa kasaysayan ang buong pulo ng Polillo ay natatakpan ng kagubatan. Maliban sa iilan, lahat ng mga kagubatan sa pulo ng Polillo ay sumailalim ng matinding pangangahoy nang magkaroon ng mga konsesyon ng mga kompanyang komersiyal noong mga taon ng 1950 hanggang 1980. Hanggang ngayon patuloy pa rin ang pagtotroso. Ang mga kagubatan ng Polillo ay pinanggagalingan ng mataas na uri ng troso na iniluluwas sa ibang panig ng mundo. Hindi bababa sa 3 barko sa isang buwan ang naiuulat na umaalis at nagdadala ng kahoy para sa paggawa ng mga muwebles na umaabot pa ng Europe. Ngayon, ang mga natitirang pinagkahuyang gubat ay wala gaanong halagang pangkabuhayan. Madali na pati mapuntahan ang mga ito dahil sa mga dating daanan ng mga troso. Malalawak na mga kagubatan ang nahawanan upang gawing mga niyogan. Ang mga nalalabing kagubatan ang huling kanlungan ng mga pambihirang uri sa Pilipinas at mga uring bukod tanging sa kapuluan lamang ng Polillo matatagpuan. Sa bayan ng Burdeos ang mga pangunahing panganib sa kagubatan ay ang pagkasira nito sanhi ng pagbabago sa lupain upang gawin itong niyogan, kaingin at ilegal na pangangahoy

KALAGAYAN NG KAGUBATAN

Makikita sa nakapaloob na mapa kung gaano kalaki ang nalalabing kagubatan sa Polillo at ang kinatatayuan nito. Habang dumadami ang kaalaman mas makokompleto ang mapa. Sa ibang mga lugar ang kagubatan at niyogan ay bumubuo ng masalimuot na pagkakaugnay na hindi maipaliwanag sa ganitong batayan. Ang mga magugubat na lugar na nakasaad sa mapa ay may iba-ibang kalidad, bahagyang sanhi ng lawak ng mga pinagkahuyang lugar at bahagyang sanhi ng batayang heolohiya at likas na tanawin.

Maraming mahahalagang uri ng punong-kahoy ang matatagpuan sa Polillo lamang batay sa mga pinakabagong pag-aaral. Nabibilang dito ang mga uri ng Apitong, Hagakhak, Yakal Blanco, Palosapis, Lanete, Tapat-tapat, Dulitan Pasak at Kamagong. Ang Apitong, Yakal Blanco at Palosapis ay sadyang nanganganib dahil sa pagtotroso..

MGA IBON

Batay sa mga pinakabagong pag-aaral sa mga kapisirang gubat halos 40 na uri ng mga ibon ang nakita. Kasama dito ang mga sumusunod na ibong sa Polillo lamang nakikita:

Ang tariktik, ang manipol ng Polillo at ang kagit ng Polillo (Polillo's blue-naped parrot). Ang pagkakakita ng kalangay sa Patnanungan ang pinakamahalagang naitala. Magmula pa noong mga 1900 daan-daang mga kalangay ang naiulat mula sa Polillo. Ngayon ang mga populasyon na ito ay sadyang naglaho na. Sa buong Pilipinas ang mga bilang ng kalangay ay bumagsak ng hindi bababa ng 80% sa loob lamang ng 45 taon dahil sa pangangaso. Ngayon ang mga kalangay ay matatagpuan lamang sa mga iilan na pulo sa bansa. Ang pandaigdigang kalakal ng kalangay ay ipinagbabawal. Upang masiguro ang kaligtasan ng pambihirang ibong ito para sa mga susunod na henerasyon, kailangan bigyan ng sapat na pagkalinga sa ilang mga lokalidad tulad ng Patnanungan kung saan ang mga kalangay ay naninirahan pa. Ang iba pang uri na lubos na nanganganib dahil sa pangangaso ay ang kagit, ang kulasisi, lagaran, umamban at balud.

MGA REPTILYA AT MGA AMPIBIYAN

Maraming mga reptilya at mga ampibiyan ang natagpuan sa Patnanungan na bihirang makita, limitado ang paggala at umaasa sa kagubatan. Ang mga ito ay: ang pseudogecko at Calotes na parehong nakikita lamang sa Kapuluan ng Polillo. Dito din makikitata ang palakang gubat ng Luzon na naninirahan lamang sa kagubatan. Ang palakang ito ay kinilala kamakailan na kakaiba sa mga natatagpuan sa matataas na lugar sa Luzon at sadyang nanganganib dahil kakaunti na lamang ang mga nalalabing mabababang gubat.

MGA MAMALYA

Napakahalaga din ng mga kuweba sa Burdeos kung saan humahapon ang mga paniki. Ang pagkakaroon ng mga kuweba at kagubatan sa iisang lugar ang dahilan kung bakit napakaraming uri ng paniki (higit sa 25) ang naiulat mula sa Polillo - di-pangkaraniwan sa maliit na pulo. Ang usa ay natagpuang nabubuhay pa sa Patnanungan.

PANGWAKAS

Ang mga kagubatan at bakawan ng Patnanungan ay nagbibigay ng napakahalagang tirahan ng mga pambihirang uri ng hayop kasama ang kalangay at kagit na lubhang nanganganib na maglaho. Lahat ng mga kagubatan kahit na pinagkahuyan na at mahalaga di lamang sa pambihirang buhay-ilang na tinataguyod nito kundi sa tungkulin nitong panatilihin ang kalikasan. Ang mga kagubatan ay nagbibigay ng malinis na tubig. Nagbibigay din ito ng kaligtasan laban sa pagguho ng lupa, madalas na pagbagyo at panganib na dulot ng biglaang pagbaha. Iniimpluwensiyahan din nito ang kalusugan ng mga sistemang bakawan at koral at nagbibigay ng likas yaman tulad ng torso, rattan, prutas at halamang gamot.

Ang mga kuweba sa Patnanungan ay sadyang napakahalaga dahil sa maraming bilang ng mga paniki ang tinataguyod nito at nararapat na pangalagaan.

Ang malalawak na bakawan sa Patnanungan ay nagbibigay ng mga kailangan sa narseri at pagpaparami ng isad. Pananggalang din ito sa mga alon at mga bagyo. Dito din nanginginain ang lubhang nanganganib na kalangay.

MGA TAGUBILIN

Ang buhay-ilang at mga kagubatan ng Polillo ay sadyang napakahalaga at tanging yaman na maipapamana sa mga susunod na henerasyon. Maaalagaan ang mga ito sa maraming paraan ngunit mangangailangan ng pag-udyok at pakikipagtulungan ng mga mamamayan. Ang buhay-ilang ng Kapuluan ng Polillo ay pananagutan ng bawat isa.

Ang mga sumusunod ay mga mungkahing maaaring gawin:

1. Kabatiran at pagkilos ng komunidad

Ipabatid sa mga mamamayan ng Patnanungan na alamin ang kahalagahan ng kanilang mga gubat. Kailangan din pangalagaan ang mga ito sa pagkasira at pakalipol ng mga buhay-ilang at hikayatin ang mga mamamayan na maging bantay ng kanilang kalikasan. Patibayin ang ugnayan at pakikipagtulungan ng mga sangay ng local na pamahalaan, CENRO, mga guro/mga opisyal ng mga paaralan at ng Polillo Ecology Warden na magsagawa ng programang pang-edukasyong pangkalikasan na pakikinabangan ng lahat. Kailangan din magkaroon ng kampanya sa pangangalaga ng biodiversity sa buong kapuluan ng Polillo.

Ang kagubatang komunidad ng Aluyon ay isang magandang halimbawa ng matagumpay na simulaing local na pinatitibay ng epektibong pangangalaga na dapat gayahin sa ibang pook.

2. Pangangalaga ng nalalabing kagubatan

Ang nalalabing kagubatan ng Patnanungan ay sadyang napakahalaga. Magiging maganda kung magagawan ng batas ang pangangalaga sa mga gubat para sa pambihirang buhay-ilang nito at kahalagahan nito na maging watershed. Sa ibang bayan ay may mga batay-gubat na nagbabantay sa mga illegal na pangangahoy at pangangaso. Lubos na kapakipakinabang ang pagbabawal ng pagtotroso at pangangasosa lahat ng pinangangalagaang lugar. Kailangan din makipag-ugnayan sa bawat nagmamay-ari ng lupang kinatatayuan ng gubat upang mapagtuunan ng pansin ang kahalagahan ng kanilang mga gubat at upang matalakay ang mga paraan para matiyak ang kanilang pangangalaga sa susunod na heherasyon.

Sa maayos na pamamahala ng mga pinagkahuyang gubat sa Burdeos ay magdudulot ito ng pangmatagalang produksiyon ng troso at mapapanatili ang kublihan sa gubat na kailangan ng mga pambihirang buhay-ilang. Sa ngayon ang mga punong-kahoy ay pinuputol habang sila ay maliliit pa kaya nagdudulot ng dalawang suliranin:

1. Ang muling pagtubo ng mga punong-kahoy ay hindi na maganda. Ang mga punong-kahoy ay pinuputol na bago pa man mamulaklak, mamunga at magparami ang mga ito. Kung ang gawaing ito ay magpapatuloy pa sa mga susunod na taon ang mga punong-kahoy (tulad ng Yakal) at unti-unting mauubos sa mga kagubatan at mapapalitan ng mga uring hindi gaano mahalaga (tulad ng Antipolo at Takip-asin).

2. *Ang kabuuang dami ng troso na nakukuha sa bawat puno ay kakaunti. Kung hahayaan ang mga punong-kahoy ng mga ilang taon ay mapapalaki pa ang mga ito at makakapagbigay ng masmaraming ani.*

Upang maipagpatuloy ang kaligtasan ng kalangay sa Patnanungan, kinakailangan panatilihin ang mga malalaking punong-kahoy na maaaring pagpugaran ng mga ito.

3. *Mapagbantay sa pagkalipol at pagkalakal ng buhay-ilang*

Ang matinding pagkabawas ng bilang ng mga Kalangay sa buong Polillo pati na rin sa buong Pilipinas ay babala sa mga masasamang dulot ng pangangaso. Sa kaso ng kalangay, ang mga inahin ay nangingitlog ng 1 hanggang 3 sa isang pugad at kung ang mga bilang ng nililipol ay hinding-hindi tataas ang mga populasyon ay babasa hanggang sa maglaho ang mga ito. Kailangang mabatid ng mga mamamayan ang panganib nito kaya dapat maging mapagbantay sa pangangaso at pangangalakal ng mga ibong-ilang. Ang pangangaso ay mabigat na suliranin dahil ang mgabilang ng nalalabing populasyon tulad ng kagit ay lubhang napakaliit dahil sa pagkasira ng kanilang tirahan at pangangaso. Ang mga populasyon na ito ay hindi manunumbalik sa dating bilang kapag hindi mapigil ang pangangaso at magdudulot ng pagkalaho ng mga ito.

Hindi matututulan na ang mga kagubatan ay may pambihirang dami ng buhay-ilang. Bagaman ang pananatili ng mga namumukod tanging buhay-ilang na mga ito para sa mga susunod na henerasyon ay hindi mawari. Nakasalalay ang mga ito sa (1) sapat na pangangalaga na maibibigay sa mga sa gubat at bakawan kung saan ang mga buhay-ilang ay nakasalalay (2) ang panganib dulot ng pangangaso ay mawawala.